

การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับการสอนภาษาอังกฤษ Cross-cultural Communication in English Teaching

สุชาพร ฉายะระถี

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (คบ.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
schayara@yahoo.com

บทคัดย่อ

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยกำลังจะเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community - AEC) การเตรียมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวตลอดจนเรื่องการศึกษาในแง่ของภาษาที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในสังคมจึงเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้ภาษาและวัฒนธรรมมีความเกี่ยวเนื่องกันอย่างแนบแน่น เพราะภาษาและวัฒนธรรมสามารถบอกรหัสวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ต่างๆ นั้น ดังที่จะสะท้อนจากตัวภาษา เช่น สุภาษิตที่ว่า “กึ่งทองไปหยก” ซึ่งหมายถึงความเหมาะสมกัน ตรงกับสุภาษิตของจีนที่ว่า “หงส์คู่มังกร” เป็นต้น ภาษาและวัฒนธรรมจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เมื่อลงสู่การสอน การผสมผสานความรู้ทางวัฒนธรรมกับการสอนทักษะทางภาษาจึงเป็นหัวข้อสำคัญที่ผู้สอนควรจะต้องคำนึงถึง ครูผู้สอนภาษาจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม การสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรมกับการสอนภาษาเพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสม

คำสำคัญ: ภาษาและวัฒนธรรม, การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม, การสอนภาษาอังกฤษ

Abstract

Thailand is currently participating the ASEAN Economic Community - AEC so it is important to adjust for the change as well as in the field of Education. It is very important because language is an important tool for communication in society. Language and culture affiliate to each other that can not separate them apart. They can also indicate cultures of their ethnic as reflection of the use of the language such as in the proverb, “King Thong Bai Yok” and “Hong Khoo Mang-Khon” which mean wealthy. When considering in teaching, the combination of culture and language teaching is the major point for teachers to concern. Teacher should have a better understanding about the relationship between language and culture. The knowledge of cross-cultural communication and language teaching will be useful for their teaching process.

Keywords: language and culture, cross-cultural communication, language skills teaching

1. ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม (The Relationship between Language and Culture)

ทฤษฎีและแนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์ จิตวิทยา และสังคมศาสตร์ทำให้การเรียนการสอนภาษามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งในปัจจุบันทฤษฎีและแนวคิดทางด้านสังคมศาสตร์กำลังมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนภาษาเพราะนักการศึกษาที่มีความเชื่อว่าการเรียนเกี่ยวกับตัวภาษาเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สื่อความหมายในชีวิตจริงได้ แต่จะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญนอกเหนือไปจากภาษามาช่วย สิ่งนั้นคือ องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมและสังคม (sociocultural aspects) นักการศึกษาได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ ดังนี้

วัฒนธรรม (culture) หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิต (way of life) หรือรูปแบบแห่งพฤติกรรม (behavior patterns) ซึ่งมีการส่งต่อและสืบทอดติดต่อกันมา (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2554, หน้า 2) โดยรวมเอาความรู้ ความเชื่อ จริยธรรม กฎหมาย สมรรถภาพ และนิสัยที่บุคคลได้ไว้ฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม (Banks, Banks & McGee, 1989, p. 44) และพฤติกรรมนั้นถูกกำหนดจากประเพณี (นเรศเรษฐ์ พิสิฐพันธ์, 2557, หน้า 12) ด้วยเหตุนี้การใช้ภาษาในการสื่อความหมายกับผู้อื่นจึงจำเป็นต้องรู้กฎทางสังคม (social rules) ต้องมีความรู้ความสามารถด้านสังคมและวัฒนธรรม (sociocultural competence) และต้องรู้ว่าเจ้าของภาษานั้น ๆ จะพูดอย่างไรในบริบทของสังคมที่แตกต่างกันโดยเลือกใช้คำให้ถูกต้องเหมาะสมด้วย (Brettel & Sargent, 2009, p. 59) นอกจากนี้ในการสื่อความหมาย ที่จะต้องใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ทางวัฒนธรรม และสังคมแล้วยังต้องรู้ลักษณะของข้อความ (discourse) ที่ความคิดแต่ละความคิดจะต้องนำมาเชื่อมโยงกันเพราะการสอนที่สอนแต่เพียงคำและประโยคไม่เพียงพอที่จะใช้ในการสื่อสารได้เพราะไม่อาจช่วยให้เข้าใจข้อความยาว ๆ ที่เป็นหน่วยความคิดได้ ดังนั้นการนำความรู้ทางภาษามาใช้จะต้องประสานความรู้ในตัวภาษาและความเข้าใจในวัฒนธรรมนั้น ๆ ให้ผสมผสานกันอย่างกลมกลืน ความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษายังเกิดประโยชน์ ให้กับผู้ศึกษาซึ่งพอที่จะสรุปประโยชน์ที่ได้ ดังนี้ (Soler & Jorda, 2007, pp. 184-189)

1. มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมของชนชาติอื่น
2. เพิ่มพูนความสำนึกในเรื่องของวัฒนธรรมเจ้าของภาษา
3. กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ
4. ปลุกฝังความเข้าใจในการตีความ การอ้างอิงทางวัฒนธรรม ค่านิยม และทัศนคติของเจ้าของภาษา
5. สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้ในสถานการณ์จริง
6. เป็นการพัฒนาความสามารถในการสื่อความหมายในวัฒนธรรมเจ้าของภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสม

ดังนั้น ผู้สอนควรสอนภาษาไปพร้อม ๆ กับวัฒนธรรมของชาติอื่น ๆ เพราะนอกจากสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้แล้ว ยังสามารถทำให้ผู้เรียนเป็นคนมองโลกในแง่ดี ยอมรับในวัฒนธรรมของชาติอื่นที่แตกต่างจากชาติของตนเอง และเกิดผลที่ดีต่อความเข้าใจภาษาได้ดีกว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ที่ตัวภาษาเพียงอย่างเดียว (Larry, 2009, p.18) ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของนางศรวิญญา ชวลิต (2552) ที่ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในระดับปฐมวัย ในโรงเรียนนานาชาติ เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย ผลการวิจัยพบว่าระดับการจัดการด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากในทุกด้านและให้ความสำคัญทางด้าน การเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทย ซึ่งจากงานวิจัยได้ให้ความสำคัญทางด้านวัฒนธรรมโดยมีการแนะนำให้จัดการเตรียมการสอนโดยให้คำนี้ถึงการจัดห้องเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างเพียงพอต่อสภาพการใช้สอย นอกจากนี้ พัชร โภคา สัมฤทธิ์ (2555, หน้า 10-11) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การแปลสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการวิเคราะห์การแปลด้วยเทคนิคการใช้สิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมเพื่อบรรยายชนิด ประเภท รูปแบบทางภาษาศาสตร์ และประเด็นทางวัฒนธรรมข้อมูลเป็นเอกสารที่สัมพันธ์อย่างมาจากเอกสารการแปลที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2554 ผลการวิจัยพบว่า การแปลองค์ประกอบทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและซับซ้อน การมีความรู้ ทางภาษา คำศัพท์ และกฎไวยากรณ์ ไม่เพียงพอในการถ่ายทอดความหมายและวัฒนธรรม ผู้แปลต้องเรียนรู้ค้นคว้าและทำความเข้าใจสิ่งนอกเหนือจากภาษาซึ่งก็ได้แก่ วัฒนธรรมและแง่มุมอื่น ๆ ของภาษาด้วย ส่วนคาเคีย (Çakir, 2012, pp. 59-67) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบูรณาการระหว่างผู้เรียนและวัฒนธรรมของผู้เรียนโดยการสอดแทรกวัฒนธรรมกับกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนจะให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษและในขณะ เดียวกันก็ให้ความรู้ด้านวัฒนธรรมเข้าไปในกระบวนการเรียนการสอนด้วย หลังจากนั้นจึงใช้แบบทดสอบการเขียนและการพูดแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยใช้เวลา 4 สัปดาห์ในภาคเรียนเพื่อทำการเก็บข้อมูล ผลของการวิจัยพบว่า ผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจและใช้คำศัพท์ที่สัมพันธ์กันได้อย่างเหมาะสม การสอนในรูปแบบดังกล่าวที่ใช้เพียงเทคนิคการจดบันทึกและการแปลไม่สามารถทำให้ผู้เรียนตอบคำถามได้และสามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้เกิดขึ้นได้ หลังจากนั้น ผู้วิจัยจึงทำการสัมภาษณ์นักศึกษาและให้ทำแบบสอบถามเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่ได้รับโดยผู้วิจัยนำการวิจัย ทางด้านการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการใช้กิจกรรมการละครเข้ามาใช้กับนักศึกษาในชั้นเรียนเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ผลที่ได้รับคือ กิจกรรมที่ได้รับการส่งเสริมในชั้นเรียนนี้ทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการเรียนและเกิดความพึงพอใจกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ได้รับด้วย

ดังนั้น การสอดแทรกวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญสำหรับผู้สอนภาษาอังกฤษ โดยผู้สอนอาจใช้สื่อในรูปของเสียง (voice) และภาพแทน (representation) โดยสอนให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างและข้ามวัฒนธรรมทั้งจากข้อความและรูปภาพดังกล่าว โดยการสร้างปฏิสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นจากการโต้ตอบในลักษณะของการสนทนา เป็นการ

สื่อสารภาษาจากการสร้างความหมายและเป็นการเสริมสร้างความคิดบนพื้นฐานของอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมของผู้เรียนได้

2. การสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรมกับการสอนภาษา

จากความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องสอดแทรกวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาลงสู่กระบวนการเรียนการสอนภาษา ดังที่ได้กล่าวไปแล้วในหัวข้อความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม ดังนั้น การเรียนภาษาอังกฤษจึงหมายถึง การเรียนวัฒนธรรมของผู้ที่พูดภาษาอังกฤษ แต่เนื่องจากการที่ภาษาแต่ละภาษามาจากโครงสร้างทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เมื่อมีการสื่อความหมายข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural communication) ย่อมจะมีการแทรกแซงทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสน เกิดการเข้าใจผิดและเกิดการขัดแย้งได้ในที่สุดทั้งนี้เพราะ การสื่อสารทางภาษาระหว่างวัฒนธรรม จะมีการถ่ายโอนระบบของภาษาตลอดทั้งความเชื่อ ทศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของวัฒนธรรมลงสู่ตัวภาษาที่สื่อสาร (Murata & Jenkins, 2009, p. 21) เมื่อผู้สอน สอนเฉพาะการออกเสียง คำ และประโยคของภาษานั้น ๆ จึงไม่เพียงพอที่จะทำให้การสื่อสารนั้นชัดเจน ผู้สอนจึงจำเป็นต้องสอนโดยให้ข้อมูลทางวัฒนธรรมแก่ผู้เรียนด้วย โดยการสอนการใช้ภาษาในบริบทและสถานการณ์ที่ต่าง ๆ กัน และพยายามให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับวัฒนธรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถทางภาษา เช่น การสอนโดยการจัดกิจกรรมในวันคริสตมาส ผู้สอนควรจัดบรรยากาศและกิจกรรมให้เป็นเสมือนเจ้าของภาษาเพื่อสอดแทรกการสอนภาษากับวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วย ผู้สอนที่ไม่คุ้นเคยกับกิจกรรม นั้นอาจหาความรู้เพิ่มเติมจากภาพยนตร์ วีดีโอ หนังสือ หรือเปิดศึกษาคูได้จากยูทูป เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้จากการสืบค้นมาสอนผู้เรียนให้ใช้ภาษาอังกฤษอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้ว รูปแบบของความแตกต่างทางวัฒนธรรมอาจเป็นอุปสรรคและส่งผลให้การสื่อสารนั้นไม่ประสบผลสำเร็จด้วยเช่นกัน รูปแบบของความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีบทบาทอยู่เสมอในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Kachru, & Nelson, 2006, pp. 35-48) มีรายละเอียด ดังนี้คือ

1. ความแตกต่างในการสนทนาในชีวิตประจำวัน (conversation routines) เช่น การแนะนำ การใช้คำนำหน้า การขอโทษ การขอบคุณ การชมเชยและการตอบรับคำชมเชย การขอโทษ การขอความช่วยเหลือและเสนอความช่วยเหลือ การตอบรับและการปฏิเสธคำเชิญ ดังตัวอย่างเช่น

การใช้คำนำหน้าชื่อในภาษาอังกฤษ (title) จะใช้ Miss กับ นางสาว หรือ เด็กหญิงและ ใช้ Mrs. กับ นาง แล้ว ยังมีคำ Ms. ไว้สำหรับหญิงที่ไม่ต้องการระบุสถานภาพตนเองว่าเป็นนางหรือนางสาว ส่วน Mr. จะใช้กับชาย (รัตติกาล ศรีอำไพ, 2557, หน้า 1) สำหรับการ ใช้ Sir หรือ Miss จะใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ เช่น ที่ธนาคารหรือ ในสถานีตำรวจ เป็นต้น โดยคำนำหน้าชื่อ ดังกล่าวเมื่อผู้พูดนำไปใช้ ผู้พูดจะไม่คำนึงถึงวัย หรืออาวุโสของผู้ร่วมสนทนาด้วยเลย แต่สำหรับคนไทยจะยึดถือความอาวุโส ดังนั้นคนไทยจะใช้คำที่แสดงความเคารพเรียกบุคคลที่สนทนาด้วย เช่น คุณลุง คุณป้า คุณหมอ หรือคุณครู เป็นต้น

การแนะนำ (introduction) คนไทย จะใช้การยิ้ม ยกมือไหว้พร้อมกล่าวคำว่า สวัสดีค่ะ สวัสดีครับ ในขณะที่ทำการแนะนำให้รู้จักกัน ซึ่งจะเหมือนกันทั้งในสถานการณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่สำหรับชาติตะวันตกการใช้คำแนะนำ จะขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น ๆ ด้วยว่า เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น ในสถานการณ์ของการแนะนำให้เพื่อนรู้จักกับอาจารย์ ก็จะใช้คำพูดอีกแบบหนึ่งที่เป็นทางการ แต่ถ้าแนะนำให้เพื่อนรู้จักกับเพื่อนก็จะใช้คำพูดอีกแบบหนึ่งที่ไม่เป็นทางการ

การกล่าวขอบคุณ (thanks) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชาวตะวันตกกับคนไทยในการกล่าวขอบคุณก็คือ ชาวตะวันตกจะกล่าวตอบรับการขอบคุณโดยใช้คำว่า you're welcome, not at all, don't mention it หรือ it doesn't matter. และใช้เมื่อตอบรับการแสดงความเสียใจ (apologise) โดยใช้คำว่า Never mind แต่คนไทยจะใช้คำว่าไม่เป็นไรกับทั้งสองสถานการณ์โดยใช้ทั้งในสถานการณ์การตอบขอบคุณกับผู้ร่วมสนทนา การตอบรับการแสดงความเสียใจกับผู้ร่วมสนทนาด้วยเช่นกัน

การกล่าวคำขอโทษ (excuse) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชาวตะวันตกกับคนไทยในการกล่าวคำขอโทษก็คือ ชาวตะวันตกจะใช้คำว่า excuse me เพื่อตึงตูด หรือเรียกกรองความสนใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าเป็นการขอโทษ การใช้ excuse มักจะใช้ในสถานการณ์ของการถามทิศทางว่าถ้าต้องการจะไปสถานที่นี้จะไปอย่างไร ผู้ใช้จะใช้คำว่า Excuse me, please. ก่อนที่จะถามเส้นทาง แต่คนไทยจะนำคำนี้มาใช้ผิดโดยใช้เป็นคำขอโทษแทนคำว่า sorry ทำให้การสื่อความหมายผิดไปด้วยเช่นกัน

การกล่าวชม (compliment) ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชาวตะวันตกกับคนไทยในการกล่าวชมก็คือ การกล่าวชมของคนตะวันตกนั้นเป็นการเปิดบทสนทนาได้และเมื่อมีใครชมเขาจะต้องกล่าวคำขอบคุณ ซึ่งแตกต่างกับคนไทยที่คน

ไทยจะรู้สึกอาย มักอ้อมตัว เห็นเป็นเรื่องไม่จริงจัง เล่น ๆ บางครั้งรู้สึกเป็นเรื่องน่าขันเมื่อได้รับคำชม เมื่อพูดได้ตอบคนไทย อาจแปลความรู้สึกนั้นออกมาเป็นคำพูดเพราะไม่ทราบว่า จะต้องตอบอย่างไรตามวัฒนธรรมของชาวตะวันตกนั้น

2. ความแตกต่างทางการแสดงพฤติกรรมที่ไม่ใช้คำพูด (non-verbal behavior) เช่น การแสดงท่าทาง (gestures) การสบตา (eye contact) การแสดงสีหน้า (facial expression) ตลอดจนระยะห่างระหว่างคู่สนทนา (Murata & Jenkins, 2009, pp. 23-24) พฤติกรรมเหล่านี้ อาจทำให้ผู้ร่วมสนทนาไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิดได้ง่าย เพราะจะมีความหมายที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละวัฒนธรรมซึ่งอาจเป็นที่ยอมรับกับวัฒนธรรมหนึ่งแต่พฤติกรรมนั้นอาจไม่เป็นที่ยอมรับกับอีกวัฒนธรรมหนึ่งก็ได้ ผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญในการสอนพฤติกรรมที่ไม่ใช้คำพูดไปพร้อม ๆ กันกับการสอนภาษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความหมายของพฤติกรรมที่ไม่ใช้คำพูดเหล่านั้น ตัวอย่างความหมายของการแสดงท่าทางต่าง ๆ เช่น

การป้องมือที่ใบหูข้างเดียวมีความหมายว่าไม่ได้ยิน

การปรบมือเป็นการแสดงความชื่นชมและยอมรับ

การใช้นิ้วชี้และที่ริมฝีปากเป็นการปรามให้เงียบ เป็นต้น

3. ความแตกต่างทางด้านค่านิยม ทศนคติ และการดำเนินชีวิต (values, attitudes and life styles) ความแตกต่างของค่านิยม ทศนคติและการดำเนินชีวิตจะสะท้อนให้เห็นในการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ในการตอบรับคำเชิญไปทานอาหารที่บ้านของชาวตะวันตกนั้น เจ้าของบ้านชาวตะวันตกจะเตรียมอาหารวางไว้บนโต๊ะ แล้วบอกกับแขกว่า Help yourself. เพราะวัฒนธรรมของชาวตะวันตกนั้น การช่วยเหลือตัวเองเป็นการแสดงออกถึงความเป็นกันเองซึ่งจะทำให้เจ้าของบ้านรู้สึกสบายใจ ซึ่งแตกต่างกับวัฒนธรรมของคนไทยที่กล่าวว่า ใครมาถึงขานเรือนต้องต้อนรับ เมื่อคนไทยมีแขกรับเชิญ เขาจะให้การต้อนรับและดูแลเป็นอย่างดีตามแบบฉบับของคนไทย ดังนั้นเมื่อชาวตะวันตกได้รับการเชิญมาทานอาหารที่บ้านคนไทย คนไทยจะจัดหาทุกอย่างให้ (serve) โดยที่แขกรับเชิญแทบจะไม่ต้องทำอะไรด้วยตนเองเลย พฤติกรรมเช่นนี้จะทำให้ชาวตะวันตกรู้สึกอึดอัดและไม่สบายใจเป็นอย่างมาก และนอกจากนี้แล้วในการรับเชิญไปทานอาหารที่บ้านของชาวตะวันตก เป็นประเพณีที่ว่าผู้ที่รับเชิญจะต้องนำของขวัญเล็ก ๆ น้อย ๆ ไปมอบให้เจ้าของบ้านด้วย สิ่งที่นิยมนำไปให้เจ้าของบ้านคือ ไวน์ ดอกไม้ หรือ ช็อคโกแลต เป็นต้น

ผู้สอนควรคำนึงถึงเรื่องต้องห้าม (taboos) ด้วยเพราะอาจทำให้คู่สนทนาไม่พอใจหรือเกิดอาการโกรธได้ คำถามที่ไม่ควรพูดหรือถาม คือเรื่องเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว เช่น ประโยค ดังต่อไปนี้

- How old are you?

- Are you single or married?

- Are you divorced? Why?

- How much did you pay for this?

- Why don't you have your own children?

ในขณะที่สอน ผู้สอนอาจพบปัญหาที่เกิดจากการเรียนภาษาได้ ปัญหาที่มักเกิดขึ้นในระหว่างการเรียนการสอนภาษามีดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับระบบของภาษาซึ่งเกิดจากการที่ผู้เรียนใช้สำเนียงของผู้เรียนคำหนึ่งถึงการใช้กฎเกณฑ์ไวยากรณ์มากเกินไปจนทำให้ผู้เรียนพูดออกมาโดยใช้รูปประโยคที่ไม่ถูกต้องดังตัวอย่าง เช่น

- Do you know what does it mean? แทนที่จะเป็น Do you know what it means?

- He goed to school. แทนที่จะเป็น He goes to school.

- I sorry แทนที่จะเป็น I'm sorry.

2. ปัญหาที่เกิดจากการใช้คำและประโยคถูกต้องตามไวยากรณ์ แต่ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ดังตัวอย่างประโยค เช่น

- How much does this cost? แทนที่จะใช้ How much is it?

หรือตัวอย่างของบทสนทนา ดังนี้

A : What would you like - tea or coffee?

B : I prefer tea to coffee. ซึ่งควรจะใช้ Tea, please.

นอกจากนี้ การใช้คำอาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และตัวบุคคล ดังตัวอย่างประโยค เช่น

Student : I want you to... แทนที่จะใช้คำว่า I would like you to... เป็นต้น

3. ปัญหาที่เกิดจากการหลบหลีกการใช้คำศัพท์ใหม่ที่ไม่คุ้นเคยหรือไม่รู้คำศัพท์นั้น เช่น พระพุทธรูปปางไสยาสน์ หรือเรียกอย่างไม่เป็นทางการว่าพระนอน ภาษาอังกฤษจะใช้คำว่า The Reclining Buddha ผู้พูดไม่ทราบความหมายเป็น ภาษาอังกฤษจึงใช้คำว่า We call this Buddha in Thai 'Phra Norn' เช่นนี้ เป็นต้น

4. ปัญหาที่เกิดจากการแปลจากภาษาของผู้เรียนไปสู่ภาษาใหม่ที่เรียน เช่น I can speak English snake snake fish fish หรือ (พูดได้งู ปลาปลา) John is brother of friend. (จอห์นเป็นน้องของเพื่อน) หรือประโยคที่เป็นคำถามเชิง ปฏิเสธ (tag question) เมื่อแปลแล้วอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ เช่นประโยค You are not going home, are you? ประโยคนี้จะแปลว่า คุณไม่ได้กลับบ้านไม่ได้กลับ ใช่มั้ย ถ้าเป็นชาวตะวันตกด้วยกันจะตอบว่า No, I'm not. ซึ่งแปลว่าไม่ ฉันไม่ได้กลับ แต่ในทางกลับกันถ้าเป็นคนไทยถูกถามว่า You are not going home, are you? คนไทยจะตอบว่า Yes, I'm not ซึ่งแปลว่า ใช่ ฉันไม่ได้กลับบ้าน เช่นนี้เป็นต้น (Kachru & Nelson, 2006, p. 44)

5. ปัญหาที่เกิดจากการใช้คำหรือสำนวนที่ผิดไปจากความนิยมของเจ้าของภาษาหรือใช้คำที่ไม่เหมาะสมกับบริบท ดังตัวอย่าง ประโยค เช่น

- I will go to the *dark market*. ซึ่งควรจะใช้ I will go to the *night market*. เพราะต้องการความหมายว่า จะไปตลาดมืดจึงใช้คำว่า dark แทนคำว่า night เป็นต้น

- In my *idea*, I.... แทนที่จะใช้ In my *opinion*, I....

- The sun *falls* in the west. แทนที่จะเป็น The sun *sets* in the west.

ดังนั้น การสอดแทรกวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญกับผู้สอนในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้เขียนมีความประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกับการสอนภาษาอังกฤษ ผู้สอนควรสอน ภาษาไปพร้อม ๆ กับวัฒนธรรมของชาตินั้น ๆ เพราะทำให้ผู้เรียนเป็นคนมองโลกในแง่ดี ยอมรับในวัฒนธรรมของชาติอื่นที่แตกต่างจากชาติของตนเอง เป็นการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคม สามารถอยู่ร่วมกันท่ามกลาง บริบทของสังคมและเชื้อชาติที่ต่างกันได้อย่างมีความสุขต่อไป

3. เอกสารอ้างอิง

- เสาวณีย์ จิตต์หวมด. (2554). **มุสลิมในธนบุรี**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี .บทความวัน ศุกร์ที่ 14 มกราคม 2011
- นรเศรษฐ์ พิสิฐพันธ์. (2557). **เรียนรู้ประเทศเพื่อนบ้าน: กัมพูชาในมิติทางสังคมและวัฒนธรรม**. นครปฐม: สถาบันวิจัย ภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
- พัชรี โภคสามฤทธิ. (2555). **การแปลสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย**. ปรินญาณมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- รัตติกาล ศรีอำไพ. (2557). **คำนำหน้านาม**. ค้นเมื่อธันวาคม 12, 2557, จาก <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=2557>
- นงคราญ ขวลิต. (2552). **สภาพและปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนและวัฒนธรรมไทยระดับปฐมวัยศึกษาในโรงเรียน นานาชาติเขตกรุงเทพมหานคร**. ปรินญาณครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการปฐมวัยศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร.
- Brettell, C. B. & Sargent, C. F. (2009). **Gender in cross-culture perspective**. New Jersey: Prentice Hall.
- Çakir, I. (2012). Integrating learners and learners' culture into teaching target culture: an action research on classroom teaching. *Frontiers of Language and Teaching*, 3(1), 59-67.
- Kachru, Y. & Nelson, C. L. (2006). **World Englishes in Asian contexts**. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Larry, E. S. (2009). **Dimensions of understanding in cross-culture communication**. New York: Palgrave Macmillan.
- Murata, K. & Jenkins, J. (2009). **Global Englishes in Asia contexts**. Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Soler, E. A. & Jorda, M. P. S. (2007). **Intercultural language use and language learning**. Dordrecht, The Netherlands: Springer.